

1792

1653

n. 260.

1-361-65

22

no 84
Biblioteca Municipal

Nos don Phelip Pentagruia de deu Princep dels Asturies y de Genoua &
 primogemite dels regnes de Castella de Arago dels deus Sicilis & Governador general dels regnes de la Corona de Arago duc de Montblanch y
 senyor de la Ciutat de Valaguer Lo Sexemssimo y Catholich Rey don
 Ferrando nostre besauí aplebant conts en la ciutat de Tortosa a diu
 wyt del mes de març del any de la natiuitat de nre senyor Mil quatre
 cent noventa ió. Statui y ordena la pragmatica del tenor seguent
 Nos don Ferrando pentagruia de deu Rey de Castella de Arago &
 Considerant que aladignitat Real se pexerany asos facels subditos don
 de honors y graues Emoltes Vegades so que En un temps par degra
 dament de las coses de la real corona tenir dells poder cobrar en altre
 temps sens detriment ans de augmentant lo real estat es molt be
 ampliar y relaxar y per algun temps suspendre e sobre seure Ena
 ximent aquelles coses q essent enconexaditio de la Antiquitat del
 temps poder esser en los mexis dells demandes e obreccion aquiscuna
 dells paret en alguna manera difficult de vna concisensa dilacion
 aquiscun temps de major qua qual nos par y en esser deu enlesques
 tions fuscitades en nra real audincia e, comell enles causes de Aluy nos
 de jurisdictione aisi ciuils com criminals de les coses que en lo pñ
 principat de Catalunya son qdades del patrimoni Real les quals
 se han mogut voler tornar aladita real corona haont hauent vist
 grant Instancias per los requerits e, moltes vides deures reidom
 e, disension per les parts qui aquelles an deffes, deffens de pñ
 Volent per lo proseguir de fauor e, gracia les persones q tenen coses
 de nre patrimoni real e, animatuxtent entollogue en aquell negoci
 per aldit seruey nostre e als probats en lo dit principat comu benefici
 portar com a Rey y senyor aqui totes coses degudament pextanyen
 haum deliberat sobre les dits coses ab aquesta nra pragmatica
 sancio per temps de Trenta anys debuament prouehir aisi que so
 bresehem per lo dit temps de Trenta anys del dia de la data de la
 present en auant comptadors entores y qualseuol alteracion

3
e Instancia de maguades per qualseuol Causa y raho e In tempra de S.
Jurisdiccion en xra real audiençia e consell real o al per raho de luy
non e Jurisdiccion en qualseuol manera e en altres qualscuol coses
quesia precepte exerceades del real patrimoni e nosols en les pendents
ant enors los qui dms die temps de creencia anyb moure e Incomptar
se pugueren for introduit en manera alguna ni proseguir per qualse
uol sepgueren. Exemplo al serenissimo don Johan Primer de les Asturies
e de Lerona prmitogenito nre Carissimo Capres de nres dies entostlos
regnes crexces nres Inmediat hereda e, successor nre lo Inuent nre
e voluntat manifestant e, declarant sobre la Obediencia y lealtat
benidiccion nra diem e, als llochs tinentes generals Canceller vicicanceller
portomats veus de Governador regent la Cancelleria valle general y
altres qualscuol oficials comisaris Juyes delegats e, delegadors Aduo
cats fiscals e, procuradors fiscals de nro Cort present y dven mitor
seionment e, de certa sciencia mania for Incomptar de la Ira e
Indignacio nra quella present nostra ordniacio Ratuta prasmatic
sanctis agradable e, formes haion tnguen y obsequen e seruan In
violablament fassen y proy Contradiçion ni contravenir per mite
per qualseuol Causa o raho no obstant qualscuol provision que en
conexaxi per excepcions e Importancia se obtingueren. En testimo
nidelles quals coses les presents hauem manades fer ab lo nre segell
coma Inpendent segellades dades en la ciutat de Tortosa celebrant
corts generals aldit principat en aquella Audiencia del mes de may
en lany dela nativitat de nre senyor Mil quatrecent Noventa y sis
Yo El Rey. Domingo Rex mandauit michi Phylipio de mendi
et videtur eam generalib Thesaurariis B. A. Boneti pro generali
conseruatore Capres per la Santa cesaria Catholica Real mag. del
Emperador y nre senyor celebrant corts en la ciutat de barb.
A vint y smth del mes de nohembre del any Mil smth cent y denou
smth Ratuda y consentida altra pragmatica ab Inceuta de la predia
del Tenor sequent NOS DON Carlos R. Lo serenissimo

4
Nuestro Rey Don fernando nregare y fbi de digna ruzor celebrante
corre en la corte de Tortosa som fbi blutui ordena y ptozga als poblats
en lo present primipar de Sach alunya qomptatb de xofello y endunya
una pragmatia del tenor sequent Nos don fernando per la gracia
de deu Rey de castella de Arago &c. Considerant que ala dignitat
real se pextenmy atos facts subdels dotar de honor y gracia e, moltes
ingades co que un temps par degudament de les coses dela real corona
temi dells poder cobrar en altre temps fent dextiment a no augmentant
lo real estat e, moltes amplias y aclaras e, per algun temps suspendre
e sobreseure maiorment aquelles coses q essent en anexa dillio per la
antiquitat del temps poderen en los meus de les demandes e, obeci
ions aquis una de les parts en alguna manera difficil de vera conde
sa dilacio dona aquis un temps de maior prova qual nos par y n essor
deuen les que se iont suscitades en tra real audientia e, consell en les
caus de luy tions de furi dillions diti a uils qm criminals de les
coses que onto pnt primipar de Sach alunya son grades del patrimoni
real les quals se han mogut voley toz na xala dita real corona a hon
auem vist grant instancis per los requirint y per moltes vies dices
reobras e, discensions per les parts qui agils han desles qdifferen
des present volem per lo proseguir de fauor e, gracia les pones que
tenen coses de tra patrimoni real e aminduerent entor lo que en
aquest negoci pot al dir sexuynofre e als poblats en lo dir primipar
comu benefia portar com auy psona aqui de les coses degudament
per tany en haueu del lloca sobre les dices coses ab expresso nostra
pragmatica fanchis y temps de trenta anys debuament prouehin
a uis que sobresehem per lo dir temps de trenta anys del dia dela
data dela present en auant comptadors entor les y qualseuol alter
acions y instancies mogudes per qualseuol causa y raho y ntemp
tades y ntrouduides en tra real audientia e, consell real q, als
per raho de luy tions e Jurisdillions en qualseuol manera y en
altres y qualseuol coses que sia prueb essor grades del real patrimoni

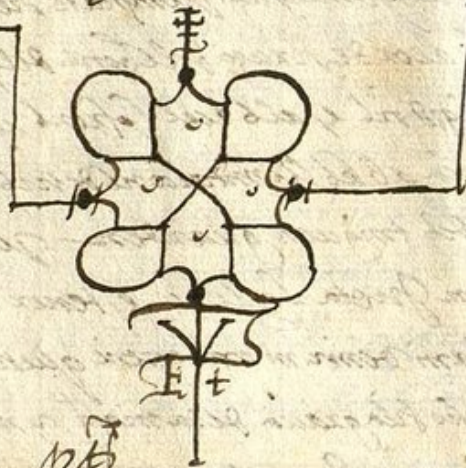
En los dñs pendents amb entots losquidm die templ de l'eta anyb
mouze Espetmpra sepoquemon fos introduit en manera alguna ni
prossigue perqualsevol sepoquen Exeris al sexemissimo don Johan prin
cip de les Asturies e, del Exena prmo gemitnre carissimo capte de nres
dñs entotlos regnes eteyas nres Immedie hereu e, successor me lo Jo
hne nre e voluntat manifestant e, dclazant sob la obediencia y paternal
benedictio nra dñm eals dñs tñmib generalis canceller diecansella gpo
tomb veub de gouernador regentla Cancelleria dellegexal yaltre qual
sauls officials comisaris Jurys delegats e, delegadors advocats fiscals e, pro
curadors fiscals de nra cort present y deuenidors suenient e, de certa
suentia amam sob fnoaximent dela Jra e, indignacio nostra que la
present nostra ordmacio statut e, pragmatica sancio agradables e, feaes
hacen eniqueu y obsequen e, sexuar e, Inuotablament fassen y moy con
trauinquen ni contrauenir prometa y Qual sevol Causa o, raho no obs
tante qualsevol prouisiom que entonxari per suarupcion e, Imposcumtans
se obtingueren Intestmion de les quals coles se fuseren auem manades
sexabls nre segell com en pendent segellades dada en la ciutat de roma
la celebrant Cort general al die prmuigat onaglla a diuys del
mib de març en lany dela natiuitat de nre senor mil quatrecent no
venta sis yo Rey Donmig Rex mandauit nullu philippo Cemeti
et viderant eam generalis Thesaurarius A. Boner pro generalis for
seuante y perque los ayb y prmuers auolumen sex gracies nob
subditis y nra dñs en luy noua successio fonsat p o en les Corts que
de present als catalans celebram en barb humilment supplicat volques
somprouerax e, escondre la premicerta pragmatica peraltres tñms
anyb Enos aduersa luy suppl benignament consideram los mo triplicat
sexayb que amotres amiparats ayb de arago de digna recordacio au
rebu y nos rebem y speram rebe dels catalans Ab lhemor y es
de les present dñms certa suentia del lberadament y suplicita de
nosta real autoritat y potestat allargam y stenem lo temp dela premi
certa real pragmatica per tñms anyb Compadres del dñs y les pñs
Cort sexam Coles e la oferta no sera feta en lo folio en auant en arie

6
quela dita promissa pragmatien sia estesa y ampliada pexlos dits dñs
uenditrs. Teneu omys dñs losquals sia sobreseguir en les coses contingudes
en la dita pragmatia pex totos alos sñs uenditrs. Colatmeingeneral san
celler dñs, conseller gobernan veu de genual gobernanor, doctores de
nñ real consell, reguers ballees sobreseguir sobre ballees procuradors fisals
y singulars psonas del nñ pñmipat de Cathalunya y compiat de rosello
y ciudanyos dñm pñmanya apena de mil florins dñm de Arago dellas
bens filo conuocar faxan e obligador y nos dñs cofrent aplicad dñs que
la pñs pñcta pragmatia pñtes coses en aquella continguda. Justa
la senia pñnor de aquella en quany guarden y obseruen totm y guarden
y obseruen faxan. Justa senia pñnor de aquella com si pñnos sñs qñda
sanctida e pñduida e, ordenada e, noy contra fexen ne dñguen pñ
alguna causa via o raho sñm dñta gracia tener. Pñma clausula da
munt dita en la qual encarb de contruencio no fallir de quida e excusio
desyen euitar. Entescomi dñs quals coses manā Expatra les pñtes
abls nñs comu segell de que abans dñm electio del regne dels romans
y pñme Imperi usauē com los altres no sñn fabricats en lo dñs segellades
Dades en molm dñey a vñm pñm dñs del mes de nohembre del any de
la natiuitat de nñs senor mil sñm cent y vñm y o el any S.C.C. R.m.
mandauē michi pñxo Johanni vñm pñs Capellarium et Ludouicum sñ
chib Thesaurarium generalem. E com passat lo die temps pñla prag
matia de la cesarea y real mag. pñxegat se sñn mogudes moltes lletres
en lo pñmipat de Cathalunya y compiat de rosello y en dñm y pñm dñs contra
uñm fñs dñs de cluicions de pñs dñs dñs y altres coses que pñve
ssen Expatra del real pñm dñm y les quals lletres y pñm dñs se ha
uorregut asa mag. y nos ab dñs exes supplicacions y pñm dñs
a dñs pñpant dñs qñn tener dñs pñs dñs alienades com pñpant dels
vassalls qui pñm dñs pñm dñs ha uende totm y dñs pñs dñs
y uende ha uende de exes qñs dñs dñs pñm dñs real considerat
y certificada y consuehada sa mag. pñnos del que sñm dñs dñs
negoci non tñm sñn a dñs resoluta dñm dñm de aquella. Per

tant y per a l'execució d'elles n'he ammitit novament y perque en aquest temps
se paga haver plena informació del que mes convingue al servey del
preffata mag.^t y benefici publicat ab aquesta nra pragmatia s'ha mitat
qual prauisio d'entre d'ella seientia de liberadament y consulta y au
toritat real plenissima de la qual usam per temps de sis anys dellos
que les Cortes que als cathalans celebram per a clore y la Offerta del
servey nos feren en lo solio en auant comptadors y aprel sub
atun que y ho mag.^t opuxas altra cosa foragonehida sobrese
hem entons y qualseuol alteracions y interuencions moxudes y qual
seuol causa y raho s'intercomptades y introduides entre Cortes de la
Catalia general de cathalunya procuracio real de xello y vendimys
y en nostra real audienzia y als y raho de luytrons y misuracions
de qualseuol manera y en altres qualseuol llocs que ho pretes en
estades del pntenimient real en los dits llocs pendents mas encara en
loes llocs que mouen e s'intercomptades se proseguen endint dits temps inter
duir en manera alguna ni proseguir y qualseuol se puguen
aixi segons y presta forma y conuenienca que per les dits prag
maticas del serenissimo y catholich xij.^{don} fernando y de la preffata
S. C. C. R. mag.^t fonsi sobreseguir e exceptat lo temps de la con
uencio y pnteniment ab acabar que entre present pragmatia pro
uincial y sobreseguim y aqste statuit no entenen siem comprues
nis comprueuen les causes de jurisdiccion ni altres xendes y appre
les per provision y declaracion en favor del fisco real feren. En
cara que dedites pntenions declaracions y apprehensions penes
causes de appellacio y reuoc d'ni empero dits causes de appellacio
y reuoc entre real audienzia conegudes y declarades dnt morny
y que entre causes de dites jurisdiccions y xendes entre que nos
e feren apprehensio y ho greus fondejant les quals entenen
siem comprues en lo dit sobreseguim aixi com les altres que so
en l'acte esser se fer de pnteniment de les greus y altres que no so comprues

V. Comaribus R^{yl} V. do. del abea V. Gignia R^{yl} Regnalem
 Thesaurariam V. Tercanub R^{yl} Dominiis P^{re}micept mandauit
 militi milithaeli clementi Vero per vigellus R^{yl} Cancellaria de Orden
 R^{yl} generalem Thesaurariam per samarum Thesaurum de
 Gignia R^{yl} Cancellariam R^{yl} R^{yl} In ducario admⁱ d. p. v^o
 R^{yl} R^{yl}

Copia hmoi In his quatuor papij solent hmoi forme pnti Comgre
 heuso licet manu aliena scripta sumpta et est. fuit a suo vero in
 pma defructo et continuato In quodam libro Invenitur Regiare
 fere de tempore del suo don xpo sol de fuit y del suo thero
 mm ago fuit del suo don loy In art huius Baubie gnath
 cat salome custodito eto ferman et cum eodem original vera
 nter ad verbum correa eto probata per me fardum Inmet
 Regia ante noty publicum Cuius Bar mone alterum qd e fuit
 offry Baubie gnath car salome p foma Donna Mendade
 Iny ega et Regiesent Comtiffade Benant Donna fca
 fardus Iny offry Et est ead expe In pndio et e f ab ob
 fides In dlabatubatur ego f fardus Inyent noty et
 fardus memoratus hmoi sub fecto et meo fctum
 fardus noty ergud vter In pndio In pndio fardus
 appono fip
 addito In Cinea xom
 term folep vblegit

mm cum
 fardus agme
 don :~

pragmatica regia q[uod] ad nos
per Cala f[u]matoru[m] ha[bi]t[us]
d[omi]ni. An[te] de vera p[ar]te
Inaufa q[uod] ad nos contra
q[uod] si p[ro]matoru[m] curia[m] usq[ue]
patij monij comitatu[m]
posicionib[us] de Ceritanis

Pragmatica Real

N.º

D

Yo el Rey

Yo el Rey

11

12.º
33.